

Mest, Milieu en Klimaat

Informatieblad

WAGENINGEN UR
For quality of life

Ex-ante analyse wetsvoorstel stelsel van verantwoorde mestafzet?

Inleiding

De ministeries van EZ en I&M hebben samen met LTO en NVV een visie (kaderbrief) voor het toekomstig mestbeleid uitgewerkt. Het mestprobleem moet vanaf 2013 via de volgende drie sporen aangepakt worden: 1) duurzaam evenwicht tussen mestproductie en afzet; 2) voermaatregelen door het terugdringen mineralengehaltes in het voer en 3) producten uit dierlijke mest aanwenden als kunstmest vervanger.

In de analyse zijn de effecten van de voorgenomen invoering van verplichte mestverwerking (hieronder valt ook de export van mest) op de druk op de mestmarkt onderzocht. Daartoe zijn de volgende deelvragen beantwoord:

- Wat zijn de effecten voor de mestmarkt?
- Wat zijn de effecten voor de ontwikkeling van de mestverwerking?
- Wat is het effect van de mogelijkheid, om de mestverwerkingsplicht te kunnen overdragen aan een andere veehouder, op de kosten van de mestafzet?
- Wat zijn de effecten op de concurrentieverhoudingen tussen de sectoren en regio's in verband met verschil in mestverwerkingspercentages?

Materiaal en methode

Voor de ex-ante analyse is gebruik gemaakt van eerder uitgevoerde modelberekeningen die jaarlijks voor het monitoren van de mestmarkt worden uitgevoerd. Op basis van deze resultaten inclusief beschikbare kennis en expertise zijn de effecten voor twee scenario's in beeld gebracht: 1) een scenario zonder verplichte mestverwerking (het Referentie-scenario) en 2) een scenario met verplichte mestverwerking (VM-scenario). Bij de scenario's is onderscheid gemaakt in de korte en lange termijn. Daarnaast is in het VM-scenario onderscheid gemaakt in een variant waarbij overdracht van de mestverwerkingsplicht wel (+overdracht) en niet (-overdracht) mogelijk is. Bij de scenario-varianten met overdraagbaarheid is verder onderscheid gemaakt in het aanwezig zijn van een schot tussen de pluimveesector en de overige dierlijke sectoren (+schot) en het niet aanwezig zijn van een schot (-schot). Een schot houdt in dat overdraagbaarheid van de mestverwerkingsplicht tussen de pluimveesector en overige dierlijke sectoren niet mogelijk is.

Resultaten

Extra mestverwerkingscapaciteit wordt gerealiseerd als: 1) iedere individuele ondernemer zelf aan zijn mestverwerkingsplicht moet voldoen en deze dus niet overdraagbaar is, of 2) deze wel overdraagbaar is maar niet tussen de pluimveesector en de overige dierlijke sectoren en of 3) deze wel tussen alle sectoren overdraagbaar is maar met een zo hoog percentage verplichte mestverwerking dat niet volstaan kan worden met de reeds bestaande mestverwerkingscapaciteit voor pluimveemest; dat is namelijk bij de huidige voorgestelde mestverwerkingspercentages wel het geval.

Op korte termijn (2013) neemt de druk op de mestmarkt (bepaald door het tekort aan afzetmogelijkheden voor mest) toe tot 11 mln. kg fosfaat (zie tabel 1). Dit komt doordat er door het verder aanscherpen van de gebruiksnormen minder mest in de landbouw kan worden afgezet. Invoering van verplichte mestverwerking heeft op korte termijn nog nauwelijks effect.

Het realiseren van voldoende mestverwerkingscapaciteit heeft als gevolg dat de totale mestafzetkosten (inclusief de kosten voor mestverwerking) afnemen door een sterke daling van de afzetprijzen.

Bij realisatie van een overcapaciteit aan mestverwerking dalen deze afzetprijzen nog sterker. Overcapaciteit aan mestverwerking kan optreden indien de individuele mestverwerkingsplicht niet mag worden overgedragen. Bij deze variant verwachten we op korte termijn grote logistieke problemen. Opheffing van de druk op de mestmarkt staat of valt met de mate waarin voldoende mestverwerkingscapaciteit wordt gerealiseerd en ook met de mate waarin de doelstelling van het voerspoor wordt gerealiseerd. Mestscheiding van varkensmest waarbij de dikke fractie aan de mestverwerkingsinstallatie wordt aangeboden, maakt dat minder tonnen mest verwerkt moeten worden om te voldoen aan de mestverwerkingsverplichting omdat de dikke fractie een hoger fosfaatgehalte bevat. Omdat verwerking van varkensmest meer kost dan andere afzetmogelijkheden, zal een varkenshouder niet vrijwillig voor mestverwerking kiezen. Een blijvende verplichting is daarom noodzakelijk.

Conclusies

Invoering van verplichte mestverwerking kan op middellange termijn (2015) het tekort aan afzetmogelijkheden voor dierlijke mest oplossen en daarmee de druk op de mestmarkt opheffen.

Een voorwaarde daarbij is dat de verwerkingscapaciteit van dierlijke mest zodanig toeneemt dat er niet langer sprake is van een tekort aan afzetmogelijkheden van mest.

Tabel 1 Hoeveelheid mest waarvoor onvoldoende afzetmogelijkheden zijn (mln. kg fosfaat)

Scenario + variant a)	Korte termijn	Middellange termijn
Geen verplichte mestverwerking	11	5
Verplichte mestverwerking		
Overdraagbaar, geen schot	11	5
Overdraagbaar, wel schot	10	0
Niet overdraagbaar	10	0

a) Overdraagbaar = wel of niet overdracht van de mestverwerkingsplicht. Schot = wel of geen schot tussen de pluimveesectoren en de overige dierlijke sectoren.

Contact

Tanja de Koeijer
LEI Wageningen UR
Postbus 35
6700 AA Wageningen
T 0317-485756
E tanja.dekoeijer@wur.nl

Beleidsondersteunend Onderzoek
BO-12.12 Mest, Milieu en Klimaat
Gefinancierd door het Ministerie EZ

www.wageningenUR.nl/mestverwerken
www.wageningenUR.nl/kennisonline